

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کلیات طرح تفصیلی دوره تربیت مربی آشنایی و انس کودکان با قرآن (سطح ۱)

سازمان اهل بیت قرآن الکریم

طرح تفصیلی دوره تربیت مربی آشنایی و انس کودکان با قرآن (سطح ۱)

وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَاهُوشَفَاءً وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

«و از قرآن، آنچه شفا و رحمت است برای مؤمنان، نازل می‌کنیم و ستمگران را جز خسران (و زیان) نمی‌افزاید» (اسراء - ۸۲)

مقدمه:

بی تردید قرآن کریم کتاب زندگی و برای همگان قابل استفاده است و هر کس فراخور سطح فهم و اقتضائات سنی و علمی خود می‌تواند از آن بهره‌مند گردد. بر همین اساس کودک مسلمان نیز باید در فضایی آکنده از مهر و محبت و آمیخته با آموزه‌های قرآنی زندگی خود را آغاز نموده و به شیوه‌ای حساب شده و با ظرافت و دقت‌های لازم مطابق با الگوهای رفتاری - به ویژه با نقش آفرینی مؤثر خانواده - در فرآیندی تدریجی با قرآن کریم آشنا و مأنوس گردد. زمینه‌سازی برای تحقق این مهم از هنگامی آغاز می‌شود که هنوز فکر و ذهن کودک دستخوش هجمه فرهنگ ضد دینی و اخلاقی قرار نگرفته باشد؛ در این صورت ذهن و جان او با آموزه‌های قرآنی متناسب با سطح فهم و نیاز کودک آشنا و مأنوس گشته و او را در برابر مخاطرات آینده ایمنی می‌بخشد.

ائمه معصومین (علیهم‌السلام) نیز در سیره تربیتی خود به این نکته عنایت داشته و همواره قرآن و دستورات و مفاهیم حیات‌بخش آن را در قالب پندها، نصیحت‌ها و جملات حکیمانه از کودکی به فرزندان خود آموخته‌اند. چنانچه حضرت علی (علیه‌السلام) به فرزند خود امام مجتبی (علیه‌السلام) می‌فرمایند: «در اولین قدم برای تربیت تو از تعلیم کتاب خدا و تأویل آن شروع کردم».

بی‌شک، آموختن و عمل به دستورات الهی که از طرف خدای متعال توصیه و تأکید گردیده و در بطن آن تمام نیازمندی‌ها و راه‌های سعادت انسان لحاظ گردیده است، تأثیر ژرفی بر نهاد کودک خواهد داشت و تلاش در این راه دیر یا زود به ثمر خواهد نشست.

از این رو سازمان دارالقرآن الکریم، در راستای احیای فرهنگ غنی قرآن کریم در سطحی وسیع، موضوع تعلیم کلام وحی را به عنوان امری واجب و تکلیفی الزامی تلقی نموده و با تهیه، تدوین و ارائه طرح‌های قرآنی در صدد ایفای این وظیفه خطیر برآمده است و برای نیل به این هدف مقدس به یکی از مؤلفه‌های مهم تعلیم و تعلم که ضامن اجرای طرح‌های قرآنی و تداوم بخش آموزش کلام الله مجید می‌باشد؛ یعنی تربیت مربیان خیره و کارشناس، اهتمام ویژه داشته و دارد.

در همین راستا «معاونت آموزش و پژوهش سازمان دارالقرآن الکریم» طرح تفصیلی برگزاری دوره‌های «تربیت مربی آشنایی و انس کودکان با قرآن» را به منظور تربیت مربیان دوره‌های آموزش قرآن تدوین و جهت اجرا در سال ۱۳۹۷ ارائه می‌نماید.

معاونت آموزش و پژوهش

سازمان دارالقرآن الکریم

اهداف دوره:

اهداف کلی:

- ۱- شناسایی نیروهای مستعد توانمند و تربیت آنان جهت تدریس در کلاس‌های آموزش قرآن کودکان.
- ۲- ایجاد زمینه یادگیری در مربیان پیش از دبستان به منظور تقویت مهارت‌های تدریس در فعالیت‌های قرآنی کودکان و تقویت انگیزه مربیان تجربی قرآن مجید، جهت استمرار و تداوم دانش‌اندوزی در علوم قرآنی.
- ۳- تعمیم روش‌های بدیع و علمی و انتقال مهارت‌های تدریس یکپارچه و نظامند قرآن کریم در مقطع سنی کودکان پیش از دبستان در مراکز قرآنی وابسته در سطح کشور.
- ۴- ایجاد بستری مناسب برای ارائه آموزه‌های قرآنی بر اساس علاقه و رغبت کودکان.
- ۵- لذت بردن کودکان از حضور در محضر قرآن کریم و یادگیری آن همچنین انس و آلفت با کلام الله مجید.

اهداف رفتاری:

انتظار می‌رود با برگزاری این دوره، تمامی دانش‌آموختگان:

- ۱- با مبانی نظری و روش‌های نوین، علمی و تخصصی آموزش قرآن کریم کودکان پیش از دبستان و روش جذب و تربیت هر چه بیشتر مشتاقان فراگیری کلام وحی آشنا شوند.
- ۲- از نظر تخصصی و علمی، مهارت‌های پایه مربی کودک در زمینه آموزش قرآن در مقطع پیش از دبستان را کسب نمایند.
- ۳- با همکاری سازمان دارالقرآن الکریم، سیستمی یکپارچه و هماهنگ را در آموزش قرآن کودکان در مراکز وابسته با سازمان تبلیغات اسلامی به اجرا گذارند.

چکیده طرح:

سطح یک دوره «تربیت مربی آشنایی و انس کودکان با قرآن کریم»-، با هدف تربیت نیروهای متبحر در زمینه آموزش مفاهیم و معارف قرآنی به کودکان ۴ تا ۶ سال طراحی شده است و مربیان قرآنی پس از شرکت در این دوره و اخذ گواهی آن، مجوز تدریس قرآن برای کودکان در مراکز مجاز از جمله موسسات و خانه‌های قرآن و عترت و ... را خواهند داشت.

طی اجرای این طرح و برگزاری دوره‌های مربوطه، علاقمندان به معلمی و تدریس «آموزش قرآن کودکان در مقطع سنی ۴، تا ۶ سال» پس از احراز شرایط عمومی و اختصاصی از جمله دارا بودن گواهی پایان دوره سطح ۳ قرائت، دارا بودن گواهی پایان دوره آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن کریم (سطح ۲) و... در «۱۳۰ ساعت آموزش حضوری و غیر حضوری» شامل دروس زیر شرکت می‌نمایند:

- ۱- مبانی نظری آموزش مفاهیم دینی و پرسمان کودک
- ۲- روانشناسی تربیتی و رشد کودک
- ۳- مهارت‌های مربی کودک (۱): کاردستی و نقاشی خلاق
- ۴- مهارت‌های مربی کودک (۲): شعر، سرود و قصه‌گویی خلاق
- ۵- مهارت‌های مربی کودک (۳): بازی و نمایش خلاق
- ۶- روش تدریس، کارورزی و فنون کلاس‌داری
- ۷- سبک زندگی قرآنی
- ۸- حفظ سوره و آیات منتخب
- ۹- بهداشت کودک

طرح تفصیلی تربیت مربی آشنایی و انس کودکان با قرآن

در پایان پس از ۴۰ ساعت تدریس به عنوان کارآموز (در مراکز قرآنی و یا خانه‌های قرآن و عترت سازمان دارالقرآن الکریم و یا در صورت عدم دسترسی به آنها، در مهدهای کودک معتبر که دارای مجوز از نهادهای و ارگانهای دولتی هستند)، گواهی حضور موفق در آن مرکز را به اداره امور قرآنی ارائه خواهد داد.

در پایان دوره کارآموزی و پس از موفقیت در آزمون‌های پایانی، ضمن اخذ گواهینامه طرح «تربیت مربی آشنایی و انس کودکان با قرآن کریم - سطح یک»، به عنوان معلمان دوره‌های آموزش قرآن کودکان ۴، تا ۶ ساله در مؤسسات و خانه‌های قرآن و عترت و سایر مراکز و تشکل‌های قرآنی مجاز به تدریس خواهند پرداخت.

مشخصات کلی و شناسه دوره:

- ۱- نام دوره: تربیت مربی آشنایی و انس کودکان با قرآن «سطح یک».
- ۲- مدت دوره: ۱۳۰ ساعت آموزشی حضوری و غیر حضوری.
- ۳- مقطع زمانی: در طول سال (طبق سهمیه اعلام شده برای هر فصل و یا به صورت خودگردان و برنامه‌های استانی).
- ۴- پیش‌نیاز: دارا بودن گواهی پایان دوره (سطح ۳ قرائت)، دارا بودن گواهی (سطح ۲ ترجمه و مفاهیم قرآن کریم)
- ۵- گستره طرح: سراسر کشور
- ۶- محل تشکیل دوره: ادارات تبلیغات اسلامی و مؤسسات قرآن و عترت.
- ۷- مجری دوره: اداره امور قرآنی ادارات کل تبلیغات اسلامی استان به عنوان ناظر و مجری اصلی و تمامی مراکز و مؤسسات قرآنی مردمی و دولتی به عنوان معین.
- ۸- شکل اجرا: در قالب دو بخش حضوری و غیر حضوری.
- ۹- ارزش آموزشی: ۱۳۰ ساعت آموزشی.
- ۱۰- گروه هدف (مخاطبان): حائزین شرایط پذیرش
- ۱۱- تعداد فراگیران هر دوره: حداقل ۳۰ و حداکثر ۳۵ نفر.
- ۱۲- تعداد دوره‌ها: بر اساس سهمیه استان. دوره‌های خودگردان مورد نیاز در طول سال یا فصل، با در نظر گرفتن استقبال عمومی برگزار می‌شود.
- ۱۳- آزمون دوره: آزمون پایان دوره به صورت کتبی، عملی و شفاهی بوده و بعد از گذراندن ۴۰ ساعت کارآموزی - حداکثر ۳ ماه بعد از دوره - از شرکت کنندگان اخذ خواهد شد.

● پذیرش و ثبت نام :

● شرایط افراد شرکت کننده:

● شرایط عمومی:

- ۱- التزام عملی به موازین شرع مقدس اسلام و اعتقاد به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران.
  - ۲- تخلق و آراستگی به اخلاق و ظواهر اسلامی متناسب با شئون تربی قرآن کریم.
  - ۳- دارا بودن حداقل ۱۸ و حداکثر ۴۰ سال سن.
- تبصره: شرکت افراد بالای ۴۰ سال حداکثر تا ۴۵ سال در صورت دارا بودن سایر شرائط، با تأیید رئیس اداره امور قرآنی استان بلامانع است.
- ۴- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم* یا معادل حوزوی آن (اتمام مقدمات).
- تبصره: شرکت افراد علاقمند فاقد دیپلم - که حداقل مدرک آنان پایان مقطع راهنمایی باشد- در صورت دارا بودن سابقه مفید در تدریس قرآن پیش از دبستان و احراز دیگر ویژگی‌های عمومی و اختصاصی، با تأیید رئیس اداره امور قرآنی استان بلامانع است.
- ۵- دارا بودن سلامت جسم و روان و عدم نقص عضو به طوری که مانع امر تدریس مطلوب باشد.
  - ۶- تعهد به همکاری با اداره امور قرآنی استان.

● شرایط اختصاصی:

- ۱- دارا بودن گواهی پایان دوره «قرائت سطح ۳»
  - ۲- دارا بودن گواهی پایان دوره آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن کریم «سطح ۲».
- تذکره: داوطلبان فاقد گواهینامه‌های فوق نیز در صورت قبولی در آزمون‌های معادل آزمون‌های پایانی این دوره ها مجاز به حضور در دوره تربیت معلم آشنایی و انس کودکان با قرآن می‌باشند.

● مدارک لازم جهت ثبت نام در دوره:

- ۱- یک برگ تصویر مدارک پیش نیاز شامل: «قرائت سطح ۳، یا مفاهیم سطح ۲»
  - ۲- یک قطعه عکس جدید.
  - ۳- یک برگ تصویر صفحه اول شناسنامه یا تصویر کارت ملی.
  - ۴- یک برگ تصویر آخرین مدرک تحصیلی .
- لازم است اداره امور قرآنی استان برای تمامی ثبت نام شدگان پرونده‌ای تشکیل داده و مطابق (فرم شماره ۱) که بر اساس ضوابط این طرح تکمیل خواهد شد، اسامی شرکت کنندگان به همراه فرم تکمیل شده برنامه آموزشی دوره (فرم شماره ۲) را جهت اخذ شناسه، برای معاونت آموزش و پژوهش این سازمان ارسال نماید.

▣ جدول محتوای آموزشی :

محتوای آموزشی دوره شامل دو بخش «حضور» و «غیر حضوری» می‌باشد که عناوین درسی، تعداد واحدها، ساعات آموزش و آزمون هریک در جدول زیر است:

مشخصات درس					عنوان درس	ردیف
ساعات و ارزش آموزشی	شیوه برگزاری		نوع درس			
	غیر حضوری	حضور	عمومی	تخصصی		
۴		✓		✓	مبانی نظری آموزش مفاهیم دینی و پرسمان کودک	۱
۱۲		✓		✓	روانشناسی تربیتی و رشد کودک	۲
۴		✓		✓	مهارت های مربی کودک(۱): کاردستی و نقاشی خلاق	۳
۴		✓		✓	مهارت های مربی کودک(۲): شعر، سرود و قصه گویی خلاق	۴
۴		✓		✓	مهارت های مربی کودک(۳): بازی و نمایش خلاق	۵
۲۴		✓		✓	روش تدریس، کارورزی و فنون کلاسداری	۶
۴		✓	✓		سبک زندگی قرآنی	۷
۲۲	✓			✓	حفظ سوره و آیات منتخب	۸
۱۲	✓			✓	بهداشت کودک	۹
۴۰	✓			✓	کارآموزی	۱۰
۱۳۰					جمع کل	

جدول بودجه‌بندی درس « مبانی نظری آموزش مفاهیم دینی و پرسمان کودک »

الف - سرفصل آموزشی و ریز محتوا:

ردیف	موضوعات اصلی درس	عناوین زیرمجموعه مورد تدریس	منابع درسی
۱	کلیات و مبانی آموزش مفاهیم دینی به کودک	معرفی موضوع درس و حیطه‌های آن، اهمیت و ضرورت آشنایی با مبانی آموزش قرآن و تربیت دینی در کودکی، آموزش معلومات و تقسیمات معارف دینی،	کتاب آموزش مفاهیم دینی همگام با روانشناسی رشد (فصل اول، ص ۲۶ تا ۵۵)، (فصل دوم ص ۶۲ تا ۸۰)، (فصل سوم، ص ۱۱۸ تا ۱۲۰) و (فصل چهارم ص ۱۲۶ تا ۱۶۲) جزوه «اصول و روشهای آموزش مفاهیم دینی به کودکان»، فصل اول و دوم.
۲	چگونگی آموزش مفاهیم دینی به کودک	معارف مناسب جهت آموزش به کودکان، گرایش فطری به امور مذهب، تفاوت دید کودک با افراد بزرگسال، خود محوری، الگوپذیری و نماد سازی، ویژگی‌های روحی و روانی کودکان، عوامل موثر بر تربیت دینی	جزوه «اصول و روشهای آموزش مفاهیم دینی به کودکان»، فصل سوم.
۳	مفاهیم دینی و قرآنی مورد نیاز کودکان	علل ماده انگاری خدا، تصور کودک از مفاهیم قداست خدا، علاقه خداوند به انسان و عدالت، برداشت کودک از مفهوم کتاب خدا، درک کودک از مفهوم نبوت پیامبر، عصمت ایشان و وحی، درک کودک از مفهوم شیطان و فرشته، برداشت کودک از مفهوم معجزه، مفهوم دعا، مفهوم معاد: مرگ، بهشت و دوزخ.	کتاب آشنایی با مهارت‌های مربی قرآن کودک، فصل سوم، صفحات ۱۶۰ تا ۱۹۲. کتاب آموزش مفاهیم دینی همگام با روانشناسی رشد، فصل سوم، ص ۸۵ تا ۱۲۳. جزوه «اصول و روشهای آموزش مفاهیم دینی به کودکان»، فصل چهارم، پنجم، ششم و هفتم.

ب - منبع درسی:

- ۱- کتاب آموزش مفاهیم دینی همگام با روانشناسی رشد، ناصر باهنر، شرکت چاپ و نشر بین الملل سازمان تبلیغات اسلامی.
- ۲- کتاب آشنایی با مهارت های مربی قرآن کودک، تألیف مجید غلامی و زهرا حمیدیان، انتشارات موسسه فرهنگی جامعه قاریان قرآن مشهد.
- ۳- جزوه اصول و روش‌های آموزش مفاهیم دینی به کودکان؛ جزوات مربوطه در بخش «فرمها و جزوات تربیت معلم قرآن پیش دبستانی» موجود می‌باشد.

جدول بودجه‌بندی درس « روانشناسی تربیتی و رشد کودک »

الف - سرفصل آموزشی و ریز محتوا

ردیف	موضوع اصلی درس	عناوین زیرمجموعه مورد تدریس	منبع (بر مبنای کتاب روانشناسی تربیتی)
۱	کلیات و مبانی	مبانی و اصول روانشناسی تربیتی و رشد، تعریف رشد	فصل اول: درآمدی بر روانشناسی تربیتی (۱-۱۷)
۲	ویژگی های رشدی و هوشی انسان	نظریه های شناختی (نظریه و کاربرد) نظریه، کاربرد، تفات های فردی (هوش، سبک های یادگیری، سبک های شخصیتی) نظریه های اجتماعی (نظریه و کاربرد)	فصل دوم: ویژگی های شناختی دانش آموزان فصل سوم: هوش (۳۹-۶۴) فصل چهارم: ویژگی های عاطفی- اجتماعی دانش آموزان (۶۵-۹۶)
۳	اصول روانشناسی تربیتی با تأکید بر تنوری های یادگیری	تعریف، نظریه، کاربرد در آموزش	فصل پنجم: نظریه ها و رویکردهای رفتاری در آموزش و یادگیری (۹۷-۱۲۷) فصل ششم: نظریه شناختی- اجتماعی و کاربردهای آن در آموزش و یادگیری (۱۲۸-۱۴۲) فصل هفتم: نظریه های شناختی در آموزش و یادگیری (۱۴۳-۱۶۲)
۴	روانشناسی حافظه	تعریف، نظریه، کاربرد در آموزش	فصل هشتم: رویکرد خبرپردازی (۱۶۳-۱۸۰)
۵	انتگیزش در آموزش	کاربرد دیدگاه های انگیزشی در آموزش	فصل دهم: برانگیختن دانش آموزان برای یادگیری

ب - منبع درسی:

منبع اصلی: روانشناسی تربیتی، دکتر پروین کدیور، انتشارات سمت.
منبع کمک آموزشی: روانشناسی پرورشی نوین، دکتر علی اکبر سیف، انتشارات دوران.

جدول بودجه‌بندی درس «مهارت‌های مربی کودک (۱) - کاردستی و نقاشی خلاق»

الف - سر فصل آموزشی و ریز محتوا:

ردیف	موضوع اصلی درس	عناوین زیرمجموعه مورد تدریس	منبع
۱	تکنیک‌های ساخت کاردستی	آشنایی با روش‌های ساخت کاردستی‌های مقوایی، کاموایی، چوب بستنی، ظروف یکبار مصرف، نمد، سی دی، رول دستمال و ... جهت خلق آثار مرتبط با درس - آموزش انواع کاردستی با مواد دور ریختنی (کاردستی کم هزینه) - مرتبط کردن کاردستی با مفاهیم دینی و کمک به تثبیت حفظ سوره و احادیث	کتاب من خودم می توانم (کار با قیچی) جلد ۱، ۲، ۳. کتاب هنر بادکنک، جلد ۲
۲	بادکنک سازی مفهومی	ایجاد اشکال جالب و مختلف مرتبط با موضوع درس به وسیله بادکنک - مرتبط کردن شکل‌های مختلف بادکنکی با مفاهیم دینی و کمک به تثبیت حفظ سوره و احادیث	
۳	کلیات مبحث نقاشی	نقاشی کودکان و پرداختن به اهمیت آن - آموزش انواع خطوط و اشکال هندسی کودکانه - کشیدن نقاشی ساده	
۴	نقاشی خلاق با اشکال هندسی	تفکیک طرح‌ها به اشکال هندسی ساده و افزودن جزئیات	
۵	کلاژ	مفهوم کلاژ - آشنایی با ابزار کلاژ - کلاژ با کاغذهای دور ریز کلاژ با ابزار موجود در طبیعت (برگ، چوب، سنگ و ...) - کلاژ اسم - خلاقیت در مرتبط کردن کلاژ با مفاهیم دینی	

ب - منبع درسی:

- ۱ - کتاب من خودم می توانم (کار با قیچی، جلد ۱، ۲، ۳)، یاسر مهري، انتشارات آوای باران.
- ۲ - کتاب هنر بادکنک (جلد ۲)، مؤلف: مهدی سنقری، محمد حسین سنقری، انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری جلوه هنر غدیر.
- ۳ - جزوه کاردستی و بادکنک مفهومی؛ جزوه مربوطه در بخش «فرم‌ها و جزوات تربیت معلم قران پیش دبستانی» موجود می‌باشد.
- ۴ - جزوه آشنایی با نقاشی کودکان؛ جزوات مربوطه در بخش «فرم‌ها و جزوات تربیت معلم قران پیش دبستانی» موجود می‌باشد.

جدول بودجه‌بندی درس «مهارت‌های مربی کودک (۲) - شعر، سرود و قصه‌گویی»

الف - سر فصل آموزشی و ریز محتوا:

ردیف	موضوع اصلی درس	عناوین زیرمجموعه مورد تدریس	منبع
۱	آموزش نحوه صحیح شعر خوانی	بررسی نقش شعر و سرودخوانی فردی و دسته جمعی در آموزش مفاهیم، ادای صحیح کلمات و لغات در شعر، روان خوانی شعر به صورت دکلمه، خواندن و تمرین شعر و سرود ابتدا توسط مدرس و سپس متریبان	کتاب زنگ شعر (راهنمای شعرخوانی برای کودکان و نوجوانان)، سودابه امینی، نشر لوح زرین، ص ۲۷ تا ۶۴.
۲	آموزش تغییر لحن و حرکات بالاته	فراز و فرود صدا، ایجاد احساس‌های متفاوت در شعر، زبان رفتار، آموزش استفاده از حرکات سر و دست (بالاتنه) در اجرای شعر	کتاب آشنایی با مهارت‌های مربی قرآن کودک، ص ۷۲ تا ۸۷.
۳	تغییر صدا	تمرین صداهای مختلف مانند: صدای انسان در سنین و حالت‌های مختلف، شخصیت‌های داستانها، صداهای حیوانات، صداهای طبیعی موجود در طبیعت (باد، رودخانه ...)، صدا گذاری برای اشیاء ووو با استفاده از کلیپ‌های صوتی، تصویری و ...	کتاب آشنایی با مهارت‌های مربی قرآن کودک، فصل دوم، ص ۴۵ تا ۱۵۵.
۴	ریتم و آهنگ	پخش انواع کلیپ صوتی ریتمیک برای یادگیری بهتر، تمرین انواع شعر آهنگین شاد و غمگین کودکانه	کتاب جذاب سازی کلاسهای دینی کودکان و نوجوانان، ص ۹۲ تا ۹۵.
۵	کلیات و مبانی قصه	واژه شناسی قصه و داستان - تعریف قصه و داستان - ضرورت قصه و کارکردهای قصه برای کودکان - تفاوت قصه و داستان	کتاب اصول و روش‌های ارائه مفاهیم دینی، فصل دوم ص ۹۴ تا ۱۰۴.
۶	ارکان و اصول قصه‌گویی	صحنه - لحن - توصیف - حادثه - کشمکش و گره افکنی - انتظار - اوج و گره گشایی - پایان و فرود + کارورزی عملی	جزوه آشنایی با داستان نویسی و قصه‌گویی.
۷	ویژگیها و فوائد قصه	ویژگیهای قصه خوب - فوائد قصه - ویژگی قصه قرآنی - اهداف قصه قرآن - نکات اجرایی - انواع بیان قصه در قرآن، + کارورزی عملی	

ب - منبع درسی:

- ۱- کتاب زنگ شعر (راهنمای شعرخوانی برای کودکان و نوجوانان)، سودابه امینی، نشر لوح زرین.
- ۲- قصه و قصه‌گویی - محمدرضا یوسفی
- ۳- قصه‌گویی و نمایش خلاق - ثریا قزل ارسلان
- ۴- جزوه آشنایی با داستان نویسی و قصه‌گویی؛ جزوات مربوطه در بخش «فرم‌ها و جزوات تربیت معلم قرآن پیش دبستانی» موجود می‌باشد.

جدول بودجه‌بندی درس « مهارت‌های مربی کودک (۳) - بازی و نمایش خلاق »

الف - سر فصل آموزشی و ریز محتوا: طرح سازمان

منبع	عناوین زیرمجموعه مورد تدریس	موضوع اصلی درس	ردیف
	تعریف بازی - عوامل موثر در بازی های کودکان - نقش بازی در رشد و سلامت کودکان - رشد جسمی، ذهنی، عاطفی، اجتماعی و اخلاقی	کلیات	۱
۱- کتاب یادگیری از طریق بازی ۲- کتاب اصول و تئوری های بازی در دوره پیش دبستانی	انواع بازی از نظر سن و مرحله رشد - انواع بازی از نظر اجرا - انواع بازی از نظر محتوا (بازی های آموزشی، بازی های سرگرم کننده، بازی های سنتی) انواع بازی از نظر فضای بازی: از نظر وسایل بازی، (با وسیله بدون وسیله)	انواع بازی	۲
	نکات مهم در بازی کودکان شامل شروع بازی، حین بازی، و پایان بازی انتخاب اسباب بازی های مناسب برای هر سن	نکات مهم در بازی	۳
	اجرای بازی توسط مربیان در کلاس، آشنایی با وسایل تهیه و ساخت بازی های آموزشی - ساخت بازی های آموزشی	فعالیت های عملی	۴

ب - منبع درسی:

- ۱- کتاب یادگیری از طریق بازی - سید رضا فلاح چای، انتشارات انجمن اولیا و مربیان، ۱۳۸۲.
- ۲- کتاب اصول و تئوری های بازی در دوره پیش دبستانی، فرشته مجیب، انتشارات فاطمی، ۱۳۹۲.

جدول بودجه‌بندی درس « روش تدریس، کارورزی و فنون کلاسداری»

الف - سرفصل آموزشی و ریز محتوا

ردیف	عناوین و موضوعات تدریس	عناوین زیر مجموعه مورد تدریس	منبع
۱	کلیات و مبانی قالب‌های آموزشی در روش تدریس و فنون معلمی	ضرورت و هدف برگزاری دوره‌های تربیت مربی، ویژگی‌ها و صلاحیت‌های معلمی، مبانی تعلیم و تربیت، ویژگی‌های تدریس برای کودکان، آشنایی با انواع قالب‌های آموزشی کودکان (زبان آموزی، اشاره و ...)، روش‌های مختلف آموزش قرآن (همراه با اشاره به انواع روش‌های پرسش و پاسخ، نمایشی، گردش علمی، شعاری، آدابی برای تدریس به کودکان)، تدوین مراحل اهداف آموزشی. آشنایی با مبانی روش تدریس قرآن و آموزه‌های دینی به کودکان بررسی و تحلیل روش‌های مختلف آموزش قرآن به کودکان حفظ قرآن، اهمیت آن و نحوه آموزش آن برای کودکان ترتیب و زمانبندی حفظ سوره‌ها روش تمرین و مرور و تثبیت محفوظات - تهیه کارت‌های آموزش حفظ بررسی روش‌های مختلف حفظ قرآن واحد کار حفظ قرآن برای کودکان عوامل موثر در کلاس درس، انواع مدیریت در کلاس، روش‌های نظم بخشی به کلاس، شروع و پایان در کلاس درس عوامل جذابیت کلاس، ویژگی‌های مربی اثر بخش	۱- کتاب روش تدریس و کلاسداری تبلیغی، محمد اسماعیلی مبارکه، ص ۸۶ تا ۷۲ ۲- کتاب کاربرد مهارت‌های تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن، داوود تک فلاح- کتاب اصول و روشهای رایج مفاهیم دینی، ص ۱۵۵ تا ۲۰۰
۲	طراحی آموزشی	طرح درس، اهمیت و ضرورت طرح درس، مراحل تدوین طرح درس، ارائه نمونه طرح درس کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه)	۱- کتاب روش تدریس و کلاسداری تبلیغی، محمد اسماعیلی مبارکه از ص ۶۲ تا ۴۵ ۲- اصول و روشهای رایج مفاهیم دینی، ص ۸۰ تا ۲۰.
	روش تدریس کتاب قرآن یار مهربان ۳ و ۲ «گروه بهارستان» (۱۵ دقیقه)	ارائه نمونه روش تدریس آموزه‌های کتاب قرآن یار مهربان ۱ و ۳ «گروه بهارستان» (۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۵ دقیقه = ۱۵ دقیقه × ۳ نفر) نقد تدریس (۱۵ دقیقه)	
۳	طرح درس و روش تدریس کتاب قرآن دوست بچه ها ۳ و ۲ «گروه گلستان»	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس کتاب قرآن دوست بچه ها ۱ و ۳ «گروه گلستان» (۱۵ دقیقه) کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۰ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۷۵ دقیقه = ۱۵ دقیقه × ۵ نفر) نقد تدریس (۲۰ دقیقه)	
۴	طرح درس و روش تدریس کتاب قرآن شهر خوبی ها ۳ و ۲ «گروه بوستان»	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس کتاب قرآن شهر خوبی ها ۱ و ۳ «گروه بوستان» (۱۵ دقیقه) کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۰ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۷۵ دقیقه = ۱۵ دقیقه × ۵ نفر) نقد تدریس (۲۰ دقیقه)	
۵	۱- جمع بندی و رفع اشکال مطالب ارائه شده در جلسات قبلی ۲- توجیه نحوه برگزاری آزمون پایانی به همراه توضیح فرم سنجش روش تدریس		

تذکرات:

- ۱- در تمرین عملی تدریس، هر فرد در طول دوره حداقل باید یک نوبت به تدریس در حضور مدرس و افراد کلاس بپردازد.
- ۲- مدرس باید بعد از تدریس هر موضوع و بیان روش آموزش آن، در هر جلسه حداقل از ۳ نفر از متعلمین بخواهد تا برای کارورزی و رفع اشکالات، یکی از دروس را تدریس نموده و خود ضمن نقد شیوه تدریس هر فرد و جویا شدن نقطه نظرات افراد دیگر، درخصوص محاسن و معایب تدریس انجام شده، نهایتاً نظرات نهایی را در فرم سنجش روش تدریس منظور نموده و از آنان بخواهد تا برای جلسه بعد، اشکالات خود را بر طرف نمایند.
- ۳- فرم‌های سنجش روش تدریس میان دوره فراگیران توسط مسئول دوره در پرونده ایشان نگهداری شود، تا روند پیشرفت آنان در طول دوره مورد ارزیابی و بررسی قرار گیرد.

ب- منبع درسی:

- ۱- مجموعه کتاب‌های بهارستان، گلستان و بوستان «ویژه آموزش طرح آشنایی و انس کودکان با قرآن» تالیف سازمان دارالقرآن الکریم به سرپرستی حسین همتی، انتشارات تلاوت.
- ۲- کتاب روش تدریس و کلاس‌داری تبلیغی، محمد اسماعیلی مبارکه و همکاران، انتشارات مرکز مدیریت حوزه‌های عملیه.
- ۳- کتاب کاربرد مهارت‌های تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن، داوود تک فلاح، انتشارات تلاوت.
- ۴- کتاب اصول و روش‌های ارائه مفاهیم دینی، جمعی از نویسندگان، انتشارات مرکز مدیریت حوزه‌های عملیه.
- ۵- کتاب آشنایی با مهارت‌های مربی قرآن کودک، تألیف مجید غلامی و زهرا حمیدیان، انتشارات موسسه فرهنگی جامعه قاریان قرآن مشهد.

ج- فعالیت کلاسی:

باتوجه به اهمیت و تأثیر فعالیت کلاسی و نظم و انضباط (حضور به موقع و عدم غیبت) در فراگیری دروس مربوط به روش تدریس آموزش قرآن به کودکان، این اختیار به مدرس درس روش تدریس داده شده است که حداکثر تا ۲ نمره تشویقی به نمره نهایی روش تدریس مخاطبانی که در کلاس، فعالیت چشمگیر داشته و یا فاقد هرگونه غیبت موجه و یا غیر موجه هستند، اضافه نمایند.

جدول بودجه‌بندی درس «سبک زندگی قرآنی»

ردیف	موضوع اصلی درس	عناوین زیرمجموعه مورد تدریس	منبع
۱	کلیات	اشاره به مبادی، مبانی، اهمیت و ضرورت موضوع سبک زندگی	کتاب مبادی و مبانی سبک زندگی قرآنی تالیف دکتر محمد علی رضایی اصفهانی
۲	معرفت نفس	ضرورت خود شناسی؛ خود آغاز گری و خودشکوفایی در سبک زندگی قرآنی	
۳	نحوه بهره مندی از قرآن	رویکرد درمانجویانه و کاربردی به آیات قرآن کریم	
۴	انواع و مراتب حیات	اشاره به حیات طیبه، معقول و الهی قرآنی	
	روابط انسانی	بیان اهمیت توجه و اصلاح روابط انسانی و نقش مهارت های گفتگو در این رابطه	

ب- منبع درسی:

کتاب مبادی و مبانی سبک زندگی قرآنی تالیف دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

جدول بودجه‌بندی درس «حفظ سوره و آیات منتخب»

الف - سرفصل آموزشی و ریز محتوا

منبع	عناوین زیرمجموعه	موضوعات اصلی درس	جلسه
۱- قرآن کریم ۲- درسنامه حفظ موضوعی قرآن کریم (کریم سطح یک)، ۳- درسنامه حفظ موضوعی قرآن کریم (عبادات)،	حفظ سوره مبارکه فجر تا ناس حفظ آیات موضوعی: خدا در قرآن (صفات خدا- خدا چه کسانی را دوست دارد- خدا چه کسانی را دوست ندارد)- تقوا در قرآن- اخلاق و تربیت در قرآن	حفظ سوره منتخب جزء ۳۰ و آیات منتخب قرآن کریم	۱

ب- منبع درسی:

- ۱- قرآن کریم
- ۲- درسنامه حفظ موضوعی قرآن (کریم سطح یک)، حسین تقی پور، تهران، انتشارات تلاوت، ۱۳۹۵.
- ۳- درسنامه حفظ موضوعی قرآن (عبادات)، حسین افتخاریان، تهران، انتشارات تلاوت، ۱۳۹۴.

جدول بودجه‌بندی درس «بهداشت کودکان»

الف - سرفصل آموزشی و ریز محتوا

منبع	عناوین زیرمجموعه	موضوع اصلی درس	جلسه
جزوه بهداشت کودکان، سازمان دارالقران الکریم	کلیات بهداشت برای کودکان - بهداشت فردی - بیماری‌های شایع در مراکز آموزشی - تغذیه - کمک‌های اولیه - مجموعه ای از احادیث بهداشتی	بهداشت کودکان	۵-۱

ب- منبع درسی:

- جزوه بهداشت کودکان، سازمان دارالقران الکریم

جزوه تحقیق علمی

هر یک از فراگیران می‌توانند به صورت داوطلبانه و اختیاری، طی دوره با انتخاب دو موضوع «روش تدریس قرآن و آموزه‌های دینی در پیش دبستان» و با استفاده از مشاوره مدرسان دوره، جزوه تحقیقی خود را تهیه، تدوین و ارائه نمایند.

شایان ذکر است ارائه جزوه تحقیقی پس از بررسی مدرس روش آموزش قرآن پیش دبستانی، به میزان (۲۵/۰ تا حداکثر ۲ امتیاز مثبت) در آزمون پایانی روش تدریس تاثیر خواهد داشت. شایان ذکر است:

۱- حجم این تحقیق می‌بایست در حدود ۵ تا ۷ صفحه «A۴» تهیه شده و از نسخه‌برداری از دیگر آثار و نیز ارائه موضوعات تأیید نشده، خودداری شود.

۲- شایسته است در صورت تأیید مسئول محترم دارالقرآن الکریم استان مبنی بر ارزش ویژه تحقیق صورت گرفته توسط فراگیران، نسخه‌ای از رونوشت آن جهت نگهداری و بهره‌برداری معاونت آموزش و پژوهش به سازمان دارالقرآن الکریم ارسال گردد.

● معیارهای سنجش جزوه تحقیقی

- ۱- علمی، مستند و تخصصی بودن تحقیق تهیه شده.
- ۲- به روز و کاربردی بودن تحقیق.
- ۳- کتابت روان و عاری بودن متن از اغلاط ویرایشی.
- ۴- دارا بودن جداول و فرم‌های نموداری و آموزشی مرتبط با موضوع تحقیق.
- ۵- فصل‌بندی و صفحه‌آرایی مناسب و فهرست بندی محتوا و رعایت پارگراف‌بندیها.
- ۶- رعایت ترتیب در ارائه موضوعات، مطالب و محورهای هر سرفصل.
- ۷- تمرکزبخشی و تبیین دقیق و موجز مطالب.
- ۸- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری مطالب مطرح شده.

آزمون‌های پایانی

آزمون‌های پایان دوره به دو صورت کتبی و شفاهی به شرح ذیل برگزار می‌گردد:

الف) آزمون کتبی: (چهارگزینه ای - تشریحی):

- ۱- مبانی نظری آموزش مفاهیم دینی و پرسمان
- ۲- روانشناسی و تربیتی و رشد کودک
- ۳- سبک زندگی قرآنی
- ۴- بهداشت کودک

ب) شفاهی - عملی:

- ۵- روش تدریس، فنون کلاس‌داری و مهارت های مربی کودک
- ۶- حفظ سوره و آیات منتخب

❖ نکات مهم در خصوص سوالات آزمون کتبی:

- ۱- تمامی سوالات کتبی آزمون‌های پایانی می‌بایست از بانک سئوالات ارسال شده از سوی معاونت آموزش و پژوهش استخراج شده و پس از بررسی و تأیید مسئول دارالقرآن الکریم استان (از جهت سطح و عدم تکراری بودن سوالات با دوره‌های برگزار شده قبل) نسبت به برگزاری آزمون مربوطه اقدام گردد.
- ۲- استان‌هایی که اقدام به طراحی سوالات آزمون‌های کتبی نموده و به معاونت آموزش و پژوهش ارسال نمایند، امتیاز مثبت برای آنان در ارزشیابی سالانه در نظر گرفته خواهد شد.
- ۳- در هر یک از دروس، سوالات چهارگزینه ای و تشریحی در نظر گرفته شده است و جهت آزمون‌های پایانی می‌بایست از هر دو قسمت سوال طرح گردد به صورت چهارگزینه ای و تشریحی که جمع نمره آن (۲۰) خواد بود.
- ۴- لازم است پیش از تکثیر، سوالات در اختیار معلم دوره جهت بازبینی نهایی قرار داده شود.

❖ نکات مهم در خصوص آزمون روش تدریس:

- از هر یک از فراگیران در پایان دوره، یک آزمون روش تدریس به صورت عملی گرفته خواهد شد. برای این آزمون، یکی از موضوعات دروس مربوطه برای فراگیر تعیین می‌شود تا وی پس از ۱۰ دقیقه مرور، با استفاده از روش‌های آموزش داده شده، به تدریس آن بپردازد. به هر شخص برای توضیح و تفهیم موضوع هر درس محوله، حدوداً ۱۵ تا ۲۰ دقیقه مهلت تدریس داده خواهد شد.
- امتیازدهی در آزمون «روش تدریس، فنون کلاس‌داری و مهارت های مربی کودک» باید طبق فرم «**فرم شماره ۵**» صورت پذیرد.

نوع آزمون و حد نصاب نمرات قبولی آزمون‌های پایانی

ردیف	عنوان درس	مشخصات آزمون		
		نوع آزمون	حد نصاب	ضریب اهمیت
۱	مبانی نظری آموزش مفاهیم دینی و پرسمان کودک	کتبی	۱۲	۲
۲	روانشناسی تربیتی و رشد کودک	کتبی	۱۲	۲
۳	روش تدریس، فنون کلاس‌داری و مهارت‌های مربی کودک	عملی	۱۴	۴
۴	سبک زندگی قرآنی	کتبی	۱۲	۱
۵	حفظ سوره و آیات منتخب	شفاهی	۱۴	۲
۶	بهداشت کودک	کتبی	۱۲	۱

تذکرات مهم :

- ۱- افرادی که حد نصاب تعیین شده در هریک از دروس را کسب ننموده باشند، در درس مربوطه تجدید خواهند بود.
- ۲- افرادی که در طول دوره بیش از ۳ جلسه درسی «غیبت غیرموجه» داشته باشند؛ از ادامه حضور در دوره محروم می‌شوند.
- ۳- اداره امور قرآنی استان موظف است پس از برگزاری آزمون‌های پایانی برای هر یک از متعلمین کارنامه پایانی مطابق «فرم شماره ۷» جهت اطلاع ایشان صادر نماید.
- ۴- با توجه به ارزشیابی سالانه و همچنین جهت اصلاح طرح‌ها، نسبت به جمع‌آوری، جمع‌بندی و ارسال فرم (جمع‌بندی شده) نظر سنجی از متعلمین در هر دوره «فرم شماره ۶» اهتمام لازم صورت پذیرد.

□ مراحل و چرخه اجرا:

- ۱- سازماندهی و برنامه‌ریزی اجرایی طرح در استان.
- ۲- تبلیغات و ثبت نام از داوطلبان و احراز شرایط شرکت در دوره.
- ۳- هماهنگی با مدرسان دوره
- ۴- اخذ آزمون پایان دوره و مشخص شدن اسامی قبول‌شدگان،
- ۵- ارسال مدارک و اطلاعات دوره به معاونت آموزش و پژوهش (جهت دریافت شناسه و مجوز برگزاری دوره) شامل:

- ✓ فرم اطلاعات ثبت نام شوندگان، همراه با نتایج آزمون‌های ورودی مطابق «فرم شماره ۱»
- ✓ جدول برنامه آموزشی و معرفی‌نامه مدرسان دوره مطابق «فرم شماره ۲»
- ✓ یک عدد عکس ۴×۳ (تمام رخ، رنگی، زمینه سفید، با کیفیت مطلوب، تمیز، و با رعایت کامل شئونات اسلامی)
- ۶- برگزاری دوره طبق جدول برنامه آموزشی از پیش تعیین شده پس از دریافت مجوز برگزاری.
- ۷- هماهنگی با ممتحنین مجاز، حداقل یک‌ماه قبل از شروع امتحانات پایان دوره.
- ۸- برگزاری آزمون‌های پایان دوره.
- ۹- ارسال مدارک پایان دوره جهت صدور گواهینامه آموزشی پس از اتمام دوره ۴۰ ساعته کارآموزی قبول‌شدگان شامل:

- ✓ فرم اطلاعات آزمون پایانی دوره تربیت مربی آشنایی و انس کودکان با قرآن مطابق «شماره ۳»
- ✓ فایل اکسل تکمیل شده‌ی مشخصات فردی و نمرات پایانی قبول‌شدگان مطابق «شماره ۴»
- ✓ یک قطعه عکس ۴×۳ قبول‌شدگان پس از اتمام آزمون‌ها به معاونت آموزش و پژوهش سازمان دارالقرآن الکریم.
- ۱۰- نظارت بر حسن اجرای دوره از شروع تا اتمام آن.
- ۱۱- بایگانی و نگهداری اسناد هزینه‌ها پس از اتمام دوره جهت تسویه حساب نهایی.
- ۱۲- اعلام نتایج و اعطای گواهینامه‌های رسمی در پایان دوره به قبول‌شدگان.

● **نذکرات مهم :**

- ۱- اداره امور قرآنی استان موظف است «قبل از شروع کلاسها» ضمن هماهنگی با مدرّسان منتخب برای تدریس دروس مختلف دوره، اولاً آنان را از سرفصلهای دروس مطلع سازد و ثانیاً به هریک از ایشان نمونه‌ای از جدول بودجه‌بندی درس مربوطه و جدول زمانی دوره را ارائه نماید.
- اولویت در تدریس با استادان و مدرّسان باسابقه و شناخته‌شده استانی با توجه به شرایط بیان شده برای هر درس (ویژگی‌های مدرس) بوده و سابقه مفید این امر را نیز دارا باشند.
- ۲- استفاده از مدرّسان باید با توجه به موضوع درس انجام شود.
- ۳- در صورتی که عکس ارسالی مطابق ویژگی‌های ذکر شده در بند ۳ نباشد، صدور گواهینامه از سوی این سازمان امکان پذیر نخواهد بود.
- ۴- ضروری است تمامی مدارک اعم از فرم‌های ورودی و پایانی و سایر مدارک مورد نیاز صرفاً از طریق فضای مجازی به آدرس اینترنتی: amoozesh.telavat@gmail.com ارسال گردیده و از هرگونه ارسال مدارک به صورت فیزیکی از طریق پست اجتناب گردد. در غیر این صورت به مدارک ارسالی به صورت فیزیکی هیچ‌گونه ترتیب اثری داده نخواهد شد.
- ۵- زمان ارسال مدارک پایانی از تاریخ صدور مجوز (دریافت شناسه) دوره با احتساب یک مرحله آزمون اصلی و یک مرحله آزمون تجدیدی حداکثر یک سال می‌باشد. و در صورتی که مدارک دوره‌ای پس از یک سال از زمان صدور مجوز ارسال شود به هیچ عنوان به آن ترتیب اثری داده نخواهد شد.
- ۶- زمان ارسال نامه درخواست جهت اخذ شناسه یا مدارک پایان دوره، باید توأمان با ارسال فرم‌های تکمیل شده آزمون‌های ورودی یا پایانی از طریق ایمیل معاونت آموزش باشد.
- ۷- هزینه ثبت نام و برگزاری دوره های خودگردان مطابق مفاد آخرین «آیین نامه محاسبه و پرداخت حق الزحمه فعالیت های قرآنی» ابلاغی از سوی سازمان دارالقرآن الکریم محاسبه می شود.
- ۸- ضروری است تمامی کلاس‌های درسی مطابق با جداول بودجه‌بندی ارائه شده در طرح، تدریس شوند.

معاونت آموزش و پژوهش

سازمان دارالقرآن الکریم

ضمائم طرح